

Briuselis, 2025 m. liepos 1 d.
(OR. en)

11071/25

EDUC 311
SOC 486
EMPL 344
DIGIT 135
ENV 640

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. birželio 30 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 340 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI dėl 2021–2030 m. Europos švietimo erdvės strateginės programos tarpinio vertinimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 340 final.

Priedama: COM(2025) 340 final

Bruselis, 2025 06 30
COM(2025) 340 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

dėl 2021–2030 m. Europos švietimo erdvės strateginės programos tarpinio vertinimo

{SWD(2025) 169 final}

1. Įvadas

Europos švietimo erdvės (EŠE)¹, kaip tikrai visiems bendros kokybiško švietimo ir mokymosi visą gyvenimą erdvės, plėtojimas yra visa apimantis 2021–2030 m. Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos² politinis tikslas. EŠE yra visapusiška ES politikos priemonė ir investavimo strategija, skirta kokybiškam bei įtraukiam švietimui ir mokymui visomis aplinkybėmis ir visuose sektoriuose – nuo ikimokyklinio ugdymo iki suaugusiųjų švietimo. EŠE pagrindai buvo sukurti 2021–2025 m. Šis darbas buvo grindžiamas bendrais strateginiais prioritetais³, ES lygmens tikslais, Europos bendradarbiavimu, bendru politikos įgyvendinimu ir nacionalinėmis reformomis. Reaguodama į Tarybos prašymą, Komisija atliko vertinimą, pagrįstą išsamiomis konsultacijomis ir išorės pagrindžiamuoju tyrimu⁴. Šiuo vertinimu bus remiamasi Taryboje svarstant strateginės programos peržiūrą prieš jos antrąjį (2026–2030 m.) ciklą. Svarstymuose, be kita ko, gali būti koreguojami ES lygmens tikslai, valdymo ir prioritetinės sritys⁵. Komisijos tarnybų dariniame dokumente apibendrinami vertinime, įskaitant tyrimą, nustatyti faktai. Be svarbiausių šiame vertinime nustatytų faktų, komunikate „Įgūdžių sąjunga“⁶ pateikiama naujausia ES lygmens strateginė kryptis švietimo ir įgūdžių srityje. Peržiūrint programą į tai irgi reikia atsižvelgti.

2. Vertinimo išvados

2.1. Stipriosios pusės

Vertinime⁷ atkreipiamas dėmesys į strateginę priemonę kuriamą **ES pridėtinę vertę**, nes valstybės narės suburiamos aptarti kiekybinius tikslus ir dėl jų susitarti, taip pat didinamas platesnės švietimo ir mokymo bendruomenės sutarimas ir bendradarbiavimas bendrų prioritetų srityje, be kita ko, pasitelkiant darbo grupes. Nors EŠE nepriskirta jokių reglamentavimo įgaliojimų, ji leido pasiekti norimų rezultatų ir padaryti reikšmingų patobulinimų derinant įvairius paramos mechanizmus, kiekybinius tikslus ir ES politikos sistemas su konkrečiomis gairėmis ir bendradarbiavimu, sutelkiant ES lėšas, vykdam pažangos stebėseną ir prisidedant prie reformų vertinimo⁸. Padaryta pažanga įgyvendinant EŠE strateginius prioritetus: tendencijų, susijusių su kai kurių ES lygmens tikslų įgyvendinimu, srityse fiksuota teigiama aukštynkryptė konvergencija (pvz., sumažėjo mokyklos nebaigusių asmenų skaičius), bet kiti tikslai įgyvendinami ribotai ar prasčiau (pvz., pagrindinių įgūdžių srityje)⁹. Įvertinta, kad EŠE įgyvendinimo priemonės vykdomos ir derinamos **veiksmingai ir nuosekliai** tarpusavyje ir su bendrais prioritetais, kartu pripažįstant, kad reikia didinti efektyvumą ir spartą.

¹ Komunikatas dėl Europos švietimo erdvės sukūrimo iki 2025 m., COM/2020/625.

² Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) (Rezoliucija dėl EŠE strateginės programos).

³ Kokybės, lygybės, įtraukties ir sėkmės švietimo ir mokymo srityje gerinimo; užtikrinimo, kad mokymasis visą gyvenimą ir mobilumas taptų prieinamas visiems; švietimo darbuotojų kompetencijos ir motyvacijos didinimo; Europos aukštojo mokslo stiprinimo; žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, vykdomos švietimo bei mokymo srityje ir taikant šios srities priemones, rėmimo.

⁴ Bus paskelbtas 2025 m. liepos mėn.

⁵ Rezoliucija dėl EŠE strateginės programos.

⁶ COM/2025/90.

⁷ Faktai pateikiami Komisijos tarnybų dariniame dokumente.

⁸ Komisijos tarnybų darbinio dokumento 1 lentelė dėl EŠE įgyvendinimo priemonių.

⁹ Komisijos tarnybų darbinio dokumento 4.1 ir 5.1 skirsniai. Informaciją dėl tendencijų, susijusių su tikslų įgyvendinimu, taip pat žr. priede.

Parengta ir pradėta įgyvendinti daug ES lygmens politikos iniciatyvų¹⁰ įvairiose srityse: nuo įtraukaus ir skaitmeninio švietimo iki mokymosi siekiant tvarumo, mobilumo skatinimo ir Europos aukštojo mokslo stiprinimo¹¹. Turimi faktai rodo, kad EŠE leido sėkmingai įgyvendinti svarbius naujus ES lygmens veiksmus (pvz., „Erasmus+“ mokytojų akademijų iniciatyvą), paskatinti nacionalines reformas ir prie jų prisidėti (žr. 1 langelį), taip pat nustatyti struktūrinius, sisteminius ir tvarius glaudesnio švietimo institucijų bendradarbiavimo Europos mastu būdus (pvz., Europos universitetų iniciatyvą). Veiksmams buvo remiamas valstybių narių ir švietimo bei mokymo institucijų bendradarbiavimas ES lygmeniu, prisidėta prie politikos įgyvendinimo pažangos ir reformų nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, taip pat pagerintas žinių ir geriausios praktikos naudojimas organizacijų lygmeniu.

1 langelis. Nacionalinės EŠE reformos

Lietuvoje pagal Švietimo plėtros programą įgyvendinama reforma siekiama, kad ikimokyklinis ugdymas ir priežiūra būtų prieinamesni visiems vaikams, visų pirma – vaikams su negalia ir vaikams iš socialinės rizikos šeimų. Jos vykdymą paskatino 2019 m. Tarybos rekomendacija dėl kokybiškų ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemų. Reformos korekcijas paskatino žinios, kuriomis pasidalijo Ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemų darbo grupė, o jų įgyvendinimas buvo remiamas „Europos socialinio fondo +“ (ESF+) ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) lėšomis.

Siekdama atsižvelgti į konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas švietimo srityje, **Rumunija** 2023 m. priėmė du švietimo įstatymus (jais sprendžiami nelygybės, mokyklos lankymo, mokymosi rezultatų, siekio studijuoti aukštojoje mokykloje ir įsidarbinti klausimai) pagal svarbiausius strateginius planus (projektą „Išsilavinusi Rumunija“ ir 2021–2024 m. vyriausybės programą). EŠE ir nacionaliniuose dokumentuose cituojama jos itin svarbi iniciatyva „Veiksmingi būdai pasiekti mokymosi rezultatų“ paskatino įgyvendinti šias nacionalines reformas, kurioms skirta EGADP, techninės paramos priemonės ir ESF+ lėšų.

2021 m. **Ispanijoje** vykdant švietimo reformas pilietinis ugdymas tapo privalomu mokomuoju dalyku. Vykdant reformą numatyti pilietinio ugdymo gebėjimai, įgyjami pradinio ir vidurinio ugdymo etapais. Pasitelkdama EŠE strateginę programą, Tarybai pirmininkavusi Ispanija sudarė palankesnes sąlygas bendradarbiauti ir dalytis gerąja praktika ir 2023 m. surengė Lygybės ir vertybių darbo grupės narių tarpusavio mokymosi užsiėmimus. Darbo grupės veiklos rezultatais pasinaudota rengiant 2023 m. Tarybos išvadas dėl švietimo ir mokymo indėlio stiprinant bendras Europos vertybes ir demokratinę pilietiškumą. Tai padėjo susieti EŠE strateginės programos techninį ir politinį lygmenis. Prie to taip pat prisidėjo „Jean Monnet“ veiksmas.

Čekijos visapusiškoje skaitmeninio švietimo reformoje daugiausia dėmesio skirta šioms sritims: 1) skaitmeninio raštingumo reformai, kuria siekta atnaujinti mokyklų programas; 2) mokytojams teikiamai paramai; 3) skaitmeninės atskirties prevencijai; 4) skaitmeninę atskirtį patiriančių pažeidžiamų grupių suaugusiųjų švietimui. Reforma, parengta remiantis DELTA¹² darbo grupės diskusijomis, yra suderinta su piliečiams skirta Europos skaitmeninės kompetencijos sistema ir su Europos semestro metu nustatytomis konkrečioms šalims skirtomis rekomendacijomis. Ji apima dideles investicijas į skaitmeninę infrastruktūrą ir įgūdžių ugdymą pasitelkiant EGADP ir techninės paramos priemonę.

Strateginės programos stiprioji pusė yra jos tvirtas savanoriško bendradarbiavimo ir bendradarbiavimo pagrindas. Per vertinimo tikslu surengtas konsultacijas valstybės narės patvirtino, kad yra tvirtai pasiryžusios ir toliau bendradarbiauti per strateginę programą.

EŠE valdymo struktūros (Švietimo ir mokymo aukšto lygio grupė, kuriai padeda nauja koordinavimo valdyba) užtikrino palyginti su ankstesnėmis bendradarbiavimo programomis tvirtesnę politinį valdymą ir strategišką darbą. Darbo grupės ir jų tarpusavio mokymosi veikla suteikė itin svarbią galimybę aptarti politikos klausimus, teikti idėjų nacionalinėms reformoms ir skatinti inovacijas. EŠE **skatino tikrą Europos švietimo ir**

¹⁰ Vertinime atlikta 19 EŠE iniciatyvų ir 17 ES lygmens projektų ir kvietimų teikti paraiškas analizė. Visas sąrašas pateikiamas Komisijos tarnybų darbinio dokumento III priedo ketvirtoje ir penktoje išnašose.

¹¹ Pvz., Tarybos rekomendacijos dėl [veiksmingų būdų pasiekti gerų mokymosi rezultatų](#), „Europa kelyje“, [dėl mokymosi siekiant žalosios pertvarkos ir darnaus vystymosi](#), [dėl skaitmeninių įgūdžių ir kompetencijų ugdymo švietimo ir mokymo srityje gerinimo](#) arba Komisijos komunikatai [dėl Europos universitetų strategijos](#) ar „[Europos laipsnio planas](#)“.

¹² EŠE strateginės programos darbo grupė skaitmeninio švietimo (mokymosi, mokymo ir vertinimo) klausimais.

mokymo dimensiją (pvz., per Europos universitetų aljansų iniciatyvą ir mokymosi apie ES iniciatyvas) ir neapsiriboja tuo, kas buvo nustatyta ankstesnėse bendradarbiavimo programose.

Vertinimas rodo, kad tam tikrais atvejais ES lygmens bendradarbiavimas viršijo lūkesčius ir pirminį užmojį. EŠE sudarė sąlygas užtikrinti veiksmingą ryšių palaikymą bei suderintą reagavimą, atliko krizių valdymo centro vaidmenį (pvz., padėjo valstybėms narėms testuoti savo švietimo veiklą COVID-19 laikotarpiu ir į savo švietimo sistemas įtraukti perkeltus besimokančius asmenis iš Ukrainos) ir paskatino ES atsparumą krizėms.

Vertinimas padėjo pasiekti aiškų sutarimą, kad pagrindinės problemos, susistemintos pagal 2021 m. Tarybos nustatytus strateginius prioritetus laikantis 2023 m. Tarybos rezoliucijos¹³, tebėra **aktualios**. Be to, nustatyti faktai leidžia manyti, kad Taryba galėtų apsvarstyti galimybę **atnaujinti prioritetus, kad būtų galima prisitaikyti prie naujų aplinkybių**.

2.2. Tobulintini aspektai

2.2.1. Nors padaryta pažanga, **vis dar susiduriama su didelėmis problemomis**. Be kita ko, tai prastėjantys pagrindiniai įgūdžiai, mokytojų trūkumas, nepakankamas gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) specialybių absolventų skaičius, prieigos ir rezultatų skirtumai, nepatenkinama mobilumo mokymosi tikslais paklausa, menkas dalyvavimas suaugusiųjų švietimo programose ir mažėjantis jaunimo demokratinis aktyvumas. Kadangi nuolat nepavyksta pasiekti tam tikrų tikslų, reikia nedelsiant skirti daugiau dėmesio reformoms, didinti jų veiksmingumą ir įgyvendinimo spartą.

2.2.2. Vertinimo rezultatai rodo, kad esama galimybių didinti EŠE strateginės programos **veiksmingumą ir išorės suderinamumą**¹⁴:

- a. Tebėra neaiškus ir neoptimalus su švietimu ir įgūdžiais susijęs **tarpsektorinis koordinavimas ir suderinamumas** tarp skirtingų sektorių politikos sričių. Tai ypač pasakytina apie švietimą, užimtumą, ekonominę politiką ir dalyvaujančius subjektus¹⁵. Dėl fragmentiško požiūrio sunku nustatyti nuoseklius politikos ir investicijų prioritetus, kurie padėtų užtikrinti geresnius gebėjimus, įgūdžius ir inovacijas, tvariai investuojant į švietimą ir mokymą – nuo pagrindinių įgūdžių iki suaugusiųjų švietimo. Vertinime pabrėžiama, kad Europos semestras yra vienas iš svarbiausių būdų, kaip EŠE strateginės programa gali padėti skatinti įrodymais motyvuotas reformas ir investicijas į švietimą ir įgūdžius. Todėl reikia apsvarstyti, kaip sustiprinti švietimo ir mokymo subjektų vaidmenį, taip pat politikos sričių koordinavimą ir sinergiją¹⁶.
- b. Dėl savanoriško ir neoficialus **valdymo modelio** pobūdžio ir neaiškos atsakomybės, informacijos srauto tarp valdymo įstaigų bei EAA rezultatų sklaidos nacionaliniu lygmeniu spragų nepavyksta visapusiškai išnaudoti sistemos potencialo skatinti ir remti nacionalines reformas pagal bendrus prioritetus¹⁷. Vienas to pavyzdžių – Skaitmeninio švietimo veiksmų planas: dėl to, kad aukšto lygio grupė netaiko strateginio vadovavimo, sumažėjo atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimo veiksmingumas.

2.2.3. **Formuoti įrodymais motyvuotą politiką trukdo dvi didelės spragos**. Pirma, pasitvirtino, kad ES lygmens tikslai leido sėkmingai sutelkti dėmesį į reformas ir sekti jų

¹³ [2023/C 185/08](#)

¹⁴ Komisijos tarnybų darbinio dokumento 4.1 skirsnis. Tam tikros tobulintinos sritys jau nurodytos [2023 m. Tarybos rezoliucijoje dėl Europos švietimo erdvės. Žvelgiant į 2025 m. ir vėliau. Tarybos rezoliucijoje dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu \(2021–2030 m.\) valdymo struktūros](#) buvo nustatyti pagrindiniai principai: atsakomybė ir įtrauktis; pareigos ir bendras darbas; bendradarbiavimas.

¹⁵ Komisijos tarnybų darbinio dokumento 4.1.6 skirsnis.

¹⁶ Komisijos tarnybų darbinio dokumento 4.1.2 skirsnis.

¹⁷ Komisijos tarnybų darbinio dokumento 4.1.1–4.1.2 skirsniai.

įgyvendinimą, taip pat motyvuoti ES lygmens bendradarbiavimą ir tarpusavio mokymąsi. Vis dėlto tokie tikslai neiškelti kai kuriems pagrindiniams ilgalaikiams ar naujiems prioritetams (pvz., STEM, lygybės ir pilietiškumo įgūdžių). Antra, įrodymai apie nacionalines reformas, įgyvendinamas remiantis ES iniciatyvomis, tebėra fragmentiški. ES lygmens stebėsenai, vykdomai taikant bet kokią atvirojo koordinavimo metodą, būtini sistemingi įrodymai apie nacionalinės politikos, – įgyvendinamos reaguojant į ES pavyzdines iniciatyvas, – rezultatus ir poveikį. Tokių įrodymų reikėtų, kad EŠE galėtų visapusiškai išnaudoti savo potencialą remti įrodymais motyvuotą politiką¹⁸ pasitelkiant tarpusavio mokymąsi ir siekiant prisidėti prie išmanaus esamų EŠE įgyvendinimo priemonių derinimo.

3. Naujos aplinkybės

Nors strateginės programos prioritetai, dėl kurių susitarta 2021 m., tebėra aktualūs, antrasis programos ciklas bus įgyvendinamas naujomis aplinkybėmis. Todėl taip pat reiktų atsižvelgti į naujus politinius prioritetus, siekiant spręsti problemas, išryškintas keliose 2024 m. paskelbtose ataskaitose¹⁹.

Europos Vadovų Taryba įsipareigojo kurti klestinčią ir konkurencingą Europą, didinti investicijas į žmonių kompetencijas ir įgūdžius, ekonominę ir socialinę gerovę, mokymą ir švietimą visą gyvenimą, stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, taip pat laisvą ir demokratinę Europą, puoselėjant Europos vertybes Sąjungoje ir pasauliniu mastu²⁰. Šis įsipareigojimas svarbus atsižvelgiant į Komisijos tikslą toliau vykdyti veiklą EŠE srityje, kad būtų laikomasi bendro požiūrio į įgūdžių ugdymą, mobilumą mokymosi tikslais, kokybę ir įtrauktį, kartu stiprinant programą „Erasmus+“²¹. Įgūdžių trūkumas ir spragos, nepakankama pertvarkos sparta ir fragmentuotas bei neefektyvus valdymas riboja ES konkurencingumą. 2025 m. komunikate „**Įgūdžių sąjunga**“ pabrėžiama, kad švietimas ir įgūdžiai yra svarbūs ES ekonomikos konkurencingumą, parengtį ir saugumą lemiantys veiksniai. Atsižvelgiant į šį didesnį užmojį, **švietimo ir mokymo profilis turi tapti aukščiausio politinio lygmens klausimu.**

Pagrindinis visų švietimo ir mokymo sistemų (nuo ikimokyklinio ugdymo iki suaugusiųjų švietimo) tikslas – besimokantieji suteikti ateičiai būtinų gebėjimų ir įgūdžių, kad ir kokia ji būtų, nepriklausomai nuo jų amžiaus, lyties, socialinės ir ekonominės padėties, etninės kilmės, migracijos statuso ar specialiųjų poreikių. Šiomis aplinkybėmis vertinime nurodoma, kad reikia toliau padėti valstybėms narėms pritaikyti savo švietimo sistemas taip, kad būtų sudaromos geriausios sąlygos mokiniams ir mokytojams.

4. Diskusiniai klausimai

Komisijos tarnybų darbiniame dokumente pateikiami vertinimo rezultatai, pirmiau (2.2 skirsnyje) nurodytos tobulintinos sritys ir naujosios politinės aplinkybės (3 skirsnis) gali būti naudingi Tarybai vykdam strateginės programos peržiūrą, kuria siekiama atnaujinti prioritetus, gerinti tarpsektorinį koordinavimą, stiprinti valdymą ir skatinti, kad būtų daugiau įrodymų, darančių didesnį poveikį. Siekiant spręsti ilgalaikes problemas (2.2.1) būtina skirti daugiau

¹⁸ Tarybos išvados dėl įrodymais motyvuotos švietimo ir mokymo politikos ir praktikos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę, C/2024/3642.

¹⁹ Letta, E., „Gerokai daugiau nei rinka“ (angl. *Much more than a market*)

Draghi, M., „Europos konkurencingumo ateitis“ (angl. *The future of the European competitiveness*)

Heitor, M., „Suderinti, veikti, spartinti: Moksliniai tyrimai, technologijos ir inovacijos Europos konkurencingumui skatinti (angl. *Align, act, accelerate: Research, technology and innovation to boost European competitiveness*)

Niinisť, S., „Saugiau kartu. Europos civilinio ir karinio pasirengimo ir parengties stiprinimas“ (angl. *Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness*).

²⁰ 2024–2029 m. strateginė darbotvarkė

²¹ Įgaliojamasis raštas, Roxana Mînzatu.

dėmesio veiksmingoms reformoms ir sparčiau jas įgyvendinti, atsižvelgiant į naujas aplinkybes. Norint būti konkurencingiems ir pasiruošti ateičiai, reikia pašalinti įgūdžių spragas, o valdymas turi būti nuoseklus ir efektyvus.

4.1. Prioritetų pritaikymas naujosioms aplinkybėms, siekiant didinti Europos konkurencingumą ir pasirengimą

Atlikdama strateginės programos peržiūrą Taryba galėtų skirti daugiau dėmesio tiek ilgalaikiškiausiems, tiek naujiems iššūkiams (STEM programų absolventų skaičiaus, pagrindinių įgūdžių ir mokytojo profesijos), taip pat suaktyvinti veiksmus joms spręsti įgyvendinant dabartinius strateginius prioritetus²². Taryba galėtų apsvarstyti galimybę **skatinti mokymąsi visą gyvenimą ir įgūdžių ugdymą kaip horizontalųjį prioritetą visais švietimo lygmenimis**, pradedant nuo pagrindinių įgūdžių ir laikant **pilietinį ugdymą strateginiu prioritetu**, kuris būtų remiamas įgyvendinant naują ES lygmens tikslą (žr. 4.3 skirsnį ir priedą). Tai būtų suderinama su vertinimo²³ rezultatais, pagrindinių įgūdžių sampratos išplėtimu, kad ji apimtų pilietiškumo įgūdžius, kaip nustatyta komunikate „Pagrindinių įgūdžių veiksmų planas“²⁴, taip pat Tarybos, Europos Parlamento ir Konferencijos dėl Europos ateities prašymu²⁵.

4.2. Valdymo reforma ir tarpsektorinis koordinavimas siekiant didinti užmojus ir įgyvendinti struktūrines reformas

Geresnis tarpsektorinis koordinavimas, kuriuo siekiama panaikinti politikos fragmentaciją (2.2.2a), atitinka komunikate „Įgūdžių sąjunga“ nustatytus didesnius užmojus. Siekiant bendro požiūrio į įgūdžių ugdymą, labai svarbu panaikinti atstumą tarp švietimo ir mokymo sektorių, užimtumo sektorių ir ekonomikos bei finansų sektorių. Strateginę programą, o kartu ir jos valdymą politiniu bei techniniu lygmenimis būtų galima **glaudžiau suderinti su Europos semestru**.

Komisija įsipareigojusi ir toliau aktyviai padėti stiprinti EŠE ir Europos semestro sąsajas, be kita ko, per naująją Europos įgūdžių aukšto lygio tarybą. Ši svarbi institucija padės parengti ES 27 rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo – apie ją paskelbta komunikate „Įgūdžių sąjunga“. Minėtoji ES 27 rekomendacija galėtų suteikti tvirtą pagrindą siekiant stiprinti švietimo vaidmenį Europos semestre, remiant veiksmingą įgūdžių įgijimą, pripažinimą ir išlaikymą visoje ES²⁶.

Strateginės programos peržiūroje gali būti atsižvelgiama į tai, **kaip būtų galima padidinti švietimo politinio profilio svarbą** siekiant labiau padėti valstybėms narėms įgyvendinti įrodymais motyvuotas reformas. Taip pat būtina aptarti, kaip būtų galima strateginę programą glaudžiau suderinti su komunikatu „Įgūdžių sąjunga“ gyvenimo ir darbo įgūdžių klausimais.

Griežtesnė, racionalizuota, supaprastinta ir geriau susieta valdymo tvarka (2.2.2.b) padėtų sustiprinti ir užtikrinti tikslingesnę paramą valstybėms narėms vykdyti įrodymais motyvuotas reformas, stiprinant ES lygmens koordinavimo ir įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu sąsają. Tarybos peržiūroje galėtų būti siekiama stiprinti informacijos srautus ir bendradarbiavimą

²² Jie nustatyti Rezoliucijoje dėl EŠE strateginės programos 2021–2030 m. laikotarpiu (numatyta galimybė atlikti peržiūrą iki 2026–2030 m. ciklo pradžios).

²³ Komisijos tarnybų darbinio dokumento 4.3 skirsnis.

²⁴ [COM \(2025\)88 final](#)

²⁵ [Tarybos išvados dėl švietimo ir mokymo indėlio stiprinant bendras Europos vertybes ir demokratinį pilietiškumą](#) (2023). Taip pat žr. [EP rezoliuciją dėl pilietiškumo ugdymo veiksmų įgyvendinimo](#) (2022), [EP rezoliuciją dėl Europos Parlamento pasiūlymų dėl Sutarčių keitimo](#) (2023), [Konferenciją dėl Europos ateities](#) (2022).

²⁶ [Europos Vadovų Tarybos išvados, 2025 m. kovo mėn.](#)

nustatant aiškesnes strateginio valdymo organų, atsakingų už politinį ir politikos valdymą, įgyvendinimo gaires ir pažangos stebėseną, pareigas.

Reikėtų dėti daugiau pastangų efektyvesniam labai reikalingų reformų įgyvendinimui. Kaip rodo vertinimas, išmanus valdymo ir pavyzdinių iniciatyvų (visų pirma Pagrindinių įgūdžių veiksmų plano, Strateginio gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos mokymo plano ir europinio laipsnio) derinimas leistų vykdyti ir formuoti nacionalinius reformų prioritetus ir skatinti užtikrinti tvirtesnę bei greitesnę poveikį²⁷. Komisija rengia išsamų techninį **ES lygmens priemonių rinkinį**, skirtą didinti paramą įgyvendinimui pasitelkiant teminį bendradarbiavimą ir tarpusavio mokymąsi ir pasinaudojant veiksmingesniu finansavimo sutelkimu. Šis techninės paramos priemonę papildantis priemonių rinkinys, kurį sudaro tarpusavio mokymosi ir savitarpio mokymosi veiksmų, tarpusavio konsultavimo, mokymosi laboratorijos mokymo ir tarptautinių projektų finansavimo priemonės, leistų teikti tikslinę tarpvalstybinę paramą valstybėms narėms. Dėl to jos galėtų sparčiau rengti ir įgyvendinti atitinkamas struktūrines reformas.

4.3. Žinių spragų šalinimas

Žinių spragų šalinimo veiksmai (2.2.3), kuriais siekiama skatinti įrodymais motyvuotą politikos formavimą, nepradedami nuo nulio. Švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumo vertinimas taikant ES lygmens tikslus ir pagalbinius rodiklius padėjo sutelkti dėmesį į nacionalines reformas, juo remiantis buvo vykdomas įrodymais motyvuotas politikos formavimas²⁸. Kaip matyti iš vertinimo, Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis tapo sėkminga priemone, jungiančia įrodymus ir politiką. Biuletenis, parengtas taip, kad juo galėtų naudotis ir ne specialistai, leidžia panaudoti sukaupias žinias diskusijoms politikos klausimais. Internetinis stebėsenos priemonių rinkinys leido patenkinti Tarybos prašymą nustatyti rodiklius lygybės, mokytojo profesijos ir mokymosi siekiant tvarumo srityse.

Siekiant sutelkti dėmesį į politikos diskusijas dėl 2026–2030 m. ciklo ir joms vadovauti, reikia diskutuoti, kaip būtų galima sutelkti EŠE 2021–2025 m. ciklo sektorių tikslus ir komunikato „Įgūdžių sąjunga“ teminius tikslus. Per peržiūra Taryba galėtų apsprastyti galimybę galutinį tikslų rinkinį įtraukti naujus ES lygmens tikslus lygybės ir pilietinio ugdymo srityse. Tai padėtų pripažinti labai svarbų šių aspektų vaidmenį skatinant pagrindinius įgūdžius ir kokybišką bei įtraukų švietimą. Galimas **teminių ir sektorių tikslų derinys**, skirtas platesnei pažangos stebėsenai remti, smulkiau aptariamas priede.

Be to, per 2026–2030 m. ciklą ES lygmens stebėseną gali būti stiprinama valstybėms narėms reguliariai teikiant ataskaitas, kurios prisidėtų prie tarpusavio mokymosi ir įrodymais motyvuoto politikos formavimo. Atsižvelgiant į vertinime nustatytus faktus, Tarybos diskusijose daugiausia dėmesio reikėtų skirti tokiam ataskaitų teikimui, įvertinant šalių patiriamą ataskaitų teikimo našą EŠE veiksmingumo atžvilgiu.

Žiniomis, įgytomis vykdant tokią ES lygmens stebėseną, galėtų naudotis Europos informacijos apie įgūdžius stebėjimo centras. Tvirtesnis įrodymų pagrindas savo ruožtu praverčia Europos įgūdžių aukšto lygio tarybai ir padeda per Europos semestrą rengti ES 27 rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo. Tai padėtų tikslingiau panaudoti investicijas švietimo bei įgūdžių srityje ir susieti ES finansavimą su struktūrinėmis reformomis.

5. Išvados

Vertinime išryškinta EŠE strateginės programos pridėtinė vertė ir pasiekimai, jos pagrindu vykdomas tvirtas savanoriškas bendradarbiavimas ir bendrakūra, visų pirma remiantis praktika.

²⁷ Komisijos tarnybų darbinio dokumento 5.2 ir 5.7 skirsniai.

²⁸ Komisijos tarnybų darbinio dokumento 4.1.2 ir 5.3 skirsniai.

Be to, jame pat atkreipiamas dėmesys į trūkumus, dėl kurių negalima visapusiškai įgyvendinti ir stebėti poveikio bei reformų švietimo ir įgūdžių srityse. Europos Komisija yra įsipareigojusi padėti nuolat tobulinti EŠE. Tai būtina siekiant užtikrinti, kad švietimo ir mokymo bendruomenė būtų sutelkta įgyvendinant būtinus pokyčius, kuriais skatinamas Europos konkurencingumas, socialinė sanglauda, parengtis ir demokratija.